

Winterprogramma 2024-2025

BEZINNING EN VERDIEPING

Protestantse Gemeente Heemstede - www.pknheemstede.nl

Protestantse Gemeente Bennebroek - www.pkntrefpunt.nl

Protestantse
Kerk

september 2024

Ter inleiding

De Commissie Bezinning en Verdieping heeft een boeiend en afwisselend programma samengesteld voor het seizoen 2024-2025. Van het thema 'Eenzaamheid', ingeleid door Anja Machielse, naar het bezoek aan de Remonstrantse Gemeente Haarlem. En daartussen kunnen we o.a. genieten van de film *The Old Oak* van de bekende Britse filmster Ken Loach.

We gaan een bijzondere ontmoeting aan met Jan Peter Kooiman uit Aerdenhout: hij maakte op zeker moment de overstap van reformatie naar islam. Wat heeft dat allemaal op zijn weg gebracht?

In de adventstijd verdiepen we ons in de bijzondere muziek van Messiaen, die vaak een sterk religieuze lading heeft. De zus van Hittjo Kruyswijk, Harriet, zal ons laten kennismaken met deze bijzondere componist.

Meine Pieter van Dijk en Hans Debets zullen ons wederom een informatieve lezing bezorgen: dit keer over het Boeddhisme in China.

De Werkgroep 'Groene Kerk' zal met een leesgroep het boek *Hemels Groen* bespreken o.l.v. Jan Bos. Een van de auteurs, Matthijs de Jong van het Bijbelgenootschap, komt ter afronding voor iedereen het boek toelichten.

Ook in het kader van 'Groene Kerk' hebben we verhalenverteller Kees Posthumus uitgenodigd. Hij zal in de zondagse dienst van 23 februari 2025 zijn 'groene' visie toelichten aan de hand van Bijbelse verhalen. Dat kan hij op zijn bekende, aansprekende wijze. De toekomst van de kerk, een boek van ds. A. van der Deijl, geeft veel stof tot nadenken. We gaan met hem in gesprek; want hoe die toekomst zal worden, ligt vooral aan wat wij voor ogen hebben.

In het kader van de jubileumviering 400 jaar Oude Kerk hebben we ervoor gekozen om aandacht te geven aan de beroemdste predikant van Heemstede: ds. Nicolaas Beets.

Als schrijver Hildebrand is hij bekend geworden met de *Camera Obscura*.

Flip Hammann zal een lezing geven over Hildebrands literaire nalatenschap.

Aan het eind van ons seizoen gaan we op bezoek bij de Remonstrantse Gemeente Haarlem. Een kerk met een bewogen geschiedenis. Ook protestants, maar toch weer anders. Ds. Sabine du Croo de Jongh zal onze gastvrouw zijn.

We hopen dat u het programmaboekje aandachtig doorneemt en heel graag ontmoeten we weer velen van u bij onze bijeenkomsten, in de Pauwehof of in het Trefpunt.

Commissie Bezinning en Verdieping

Eenzaamheid, hoe kunnen we ermee omgaan?

Je eenzaam voelen of een ander allendig zien, is niet fijn. Wat eenzaamheid precies is, wat het met je doet en wat je er tegen kan doen, is voor iedereen anders. In de 'Week tegen Eenzaamheid' (eind september) willen we aandacht schenken aan dit onderwerp.

De lezing van Anja Machielse kan voor iedereen interessant zijn. Anja laat zien dat meedoen in de tegenwoordige samenleving niet vanzelfsprekend is, maar inspanningen en competenties vereist.

Zij vraagt nadrukkelijk aandacht voor factoren op het samenlevingsniveau die van belang zijn voor een goed begrip van eenzaamheid en sociaal isolement. Haar onderzoek is gericht op de betekenis van sociale relaties, zowel voor het persoonlijke leven als voor de bredere gemeenschap. De spanning tussen individuele autonomie en de eisen van de sociale omgeving staan daarbij centraal. Belangrijke thema's in haar werk zijn: sociaal isolement, eenzaamheid, sociale weerbaarheid, sociale betrokkenheid, existentiële problemen en zingevingsvragen.

Anja Machielse is emeritus hoogleraar Humanisme en Sociale Weerbaarheid en bijzonder hoogleraar Sociale Weerbaarheid van Ouderen aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht. Zij is lid van de Wetenschappelijke Adviescommissie voor het programma 'Een tegen eenzaamheid' van het Nederlandse ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Inleider: Anja Machielse
Datum: donderdag 26 september, 20.00 uur
Plaats: Pauwehof
Contactpersoon: Annet Mourik

Film: *The Old Oak*

Deze film gaat over de integratie van Syrische migranten in een Engels mijnwerkersdorp.

Na *William Blake* en *Sorry I Missed You* is dit de derde film van Ken Loach die wij met u willen delen. Dat komt door de sociale bewogenheid van de regisseur. Ditmaal gaat het over de reactie van de plaatselijke bevolking op de komst van een bus vol Syriërs die zich in hun voormalig mijnbouwdorp komen vestigen. Als een Syrisch meisje een foto wil maken, wordt haar camera stuk geslagen. Het lijkt of de vluchtelingen die hun land verloren en de dorpingen die met de sluiting van de mijn ook hun leefwereld verloren, zich onvermijdelijk

gaan vastdraaien in vijandigheid. Dankzij de bijzondere figuur van de kroegbaas van *The Old Oak* loopt het anders.

Het thema van de film is verlies. Van de camera, van het laatste feestzaaltje, van een oude vriendschap, van een geliefd hondje en uiteindelijk van een vader. Maar dit geteisterde dorp blijkt onverwachte reserves te hebben van aandacht en liefde.

Datum: dinsdag 22 oktober, 14.00 uur
Plaats: Trefpunt
Contactpersoon: Annet Mourik

Van gereformeerd naar moslim: een bijzondere weg!

Jan Peter Kooiman groeide als gereformeerde jongen op in West-Friesland. Na zijn middelbare school studeerde hij economie en wiskunde aan de VU in Amsterdam en hij is al jaren werkzaam in de bancaire wereld. In onze omgeving is hij ook maatschappelijk actief, onder meer als penningmeester/bestuurslid van Stem in de Stad.

Op zeker moment heeft Jan Peter de stap richting islam gezet en is moslim geworden. Hij neemt ons in deze bijeenkomst mee in deze ontwikkeling en zal erover vertellen. Wat zijn belangrijke motieven geweest in deze ontwikkeling? Zijn er raakvlakken gebleven met zijn gereformeerde achtergrond of is er juist sprake van een 'breuk'? Is hij anders gaan kijken naar het leven en de samenleving? Kijkt de samenleving nu ook anders naar hém? Waar zit de rijkdom van zijn nieuwe geloof vooral?

Het wordt geen theoretisch maar eerder een biografisch verhaal, waarbij veel ruimte is voor vragen en een dialoog met de 'zaal'.

Inleider: Jan Peter Kooiman
Datum: dinsdag 26 november, 20.00 uur
Plaats: Trefpunt
Contactpersoon: Hans Debets

Olivier Messiaen en zijn kwartet voor het einde van de tijd

Polen, 1942. Midden in de winter wordt in een van de ijsskoude barakken van een krijgsgevangenenkamp muziek gemaakt. Vier geïnterneerde Franse soldaten spelen op de wrakkige instrumenten die voorhanden zijn: een viool, een cello, een klarinet en een piano. De muziek die zij spelen is ongehoord: die is in het kamp zelf gecomponeerd door een van hen, Olivier Messiaen. Het *Quatuor pour la fin du temps* (Kwartet voor het eind van de tijd)

maakt een verpletterende indruk op de aanwezigen, krijgsgevangenen en kampstaf. Gaat deze muziek over het einde der tijden, het einde van de oorlog misschien wel en het Laatste Oordeel, waar de krijgsgevangenen zo naar uitzagen? Of heeft het stuk een zuiver religieuze betekenis, gezien de aanwijzingen en opschriften van Messiaen? Demonstreert het Quatuor misschien een technisch aspect, namelijk het einde van het tempo ('temps') in de muziek? Heeft muziek eigenlijk wel een betekenis, behalve het gevoel dat in ons wordt opgeroepen?

We beginnen met de componist Messiaen en een introductie in zijn unieke muziek en luisteren daarna naar gedeeltes uit dit Quatuor. En dan komt het belangrijkste: wat vindt u er van? Het mooiste zou zijn als iedereen wat anders vindt ... Harriet Kruyswijk was psychiater en studeerde na haar pensionering af als musicoloog.

Inleider: Harriet Kruyswijk
Datum: donderdag 12 december, 20.00 uur
Plaats: Trefpunt
Contactpersoon: Hittjo Kruyswijk

Het Chinese boeddhisme ontraadseld

Jonge monniken in een klooster in Hohot (Binnen-Mongolië) bezig met fondsenwerving voor verder herstel van het klooster

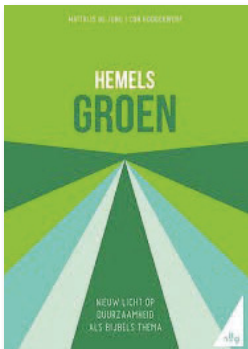
Geschat wordt dat een kwart van de Chinese bevolking, ondanks jaren van religieuze verdrukking, nog steeds beïnvloed wordt door religie. Dat zijn in volgorde van grootte het taoïsme, het boeddhisme, het christendom en de islam. Al in de 6e eeuw kwam het boeddhisme vanuit India naar China, waar het snel wortel schoot. Net als in Japan ontwikkelde zich in China een eigen variant van het boeddhisme. Daarom beschouwt president Xi Jinping het Chinese boeddhisme als een autochtone religie, waar hij geen moeite mee heeft.

Op deze avond zal de essentie van het Chinese boeddhisme worden gepresenteerd en zullen teksten gelezen worden om de deelnemers een indruk te

geven van het boeddhistische gedachtegoed. Kort samengevat gaat het om 'putting an end to suffering', maar in de Chinese context is daar een hemel en een hel aan toegevoegd. We zullen proberen vast te stellen of het boeddhisme ook het handelen van de Chinezen beïnvloedt en of het feit dat zoveel mensen door deze religie beïnvloed zijn het contact tussen mensen in verschillende werelddelen gemakkelijker maakt.

Inleiders: Meine Pieter van Dijk en Hans Debets
Datum: dinsdag 21 januari, 20.00 uur
Plaats: Pauwehof

Nieuw licht op duurzaamheid: Hemels Groen

Het boek *Hemels groen - nieuw licht op duurzaamheid als Bijbels thema* komt met een verrassend nieuwe en uitdagende exegese van Bijbelse teksten. Het legt een wetenschappelijke grondslag voor 'groene exegese'. De auteurs, Bijbelwetenschappers Matthijs de Jong en Cor Hoogerwerf, merkten dat er onder predikanten veel belangstelling is voor 'groene exegese'. Dat wil zeggen: uitleg van de Bijbel met aandacht voor het thema duurzaamheid. Daarom werkten zij dit thema uit in een boek.

De Jong zegt: 'De zorg voor de aarde stond in de christelijke traditie vaak in de schaduw, maar het is een belangrijk thema in de Bijbel. We laten in ons boek zien dat de Bijbel zich systematisch verzet tegen machtsdenken en uitbuiting van mens, dier en land. Daartegenover zet de Bijbel iets anders: visioenen van heling van een gebroken wereld. Wie de Bijbel zo leest, ontdekt hoe verrassend en actueel de teksten zijn. Je vindt er fundamentele kritiek op onrechtvaardige praktijken en een perspectief op een andere manier van leven, waarbij andere waarden centraal staan dan economische. Dat helpt bij het omgaan met de grote en urgente vraagstukken rond duurzaamheid en biodiversiteit.'

De Werkgroep 'Groene Kerk' gaat overigens in het najaar met een leesgroep het boek *Hemels Groen* bespreken onder leiding van ds. Jan Bos. Hij zal op 18 februari de bevindingen van de leesgroep voorleggen aan de inleider en de zaal.

Dr. Matthijs de Jong is hoofd Vertalen en Bijbelexegese bij het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap en bijzonder hoogleraar Bijbelvertalen aan de Vrije Universiteit, Amsterdam.

Inleider: Dr. Matthijs de Jong
 Datum: dinsdag 18 februari, 20.00 uur
 Plaats: Pauwehof
 Contactpersoon: Meine Pieter van Dijk

Nadenken over de toekomst van de kerk

Gedurende zijn dertigjarig predikantschap zag ds. Aarnoud van der Deijl, momenteel predikant in Abcoude, de kerk in Nederland meer dan halveren. Dat deed iets met hem. Het bezorgde hem rouw; de fases van ontkennen tot berusten heeft hij allemaal doorlopen.

Vooraf de fase van het marchanderen heeft lang geduurd: jarenlang dacht hij dat er nog knoppen waren om aan te draaien.

Vanuit zijn persoonlijke betrokkenheid analyseert Van der Deijl in zijn boek *De toekomst van de kerk - Essay vol rouw en hoop* zeven plannen die de kerk niet konden redden.

Maar zijn betoog stopt daar niet. Hij gaat te rade bij al dan niet gelovige 'kritische vrienden van de kerk' zoals Kristien Hemmerechts, Nadia Kroon, Stephan Sanders, Klaas Smelik, Paul van Tongeren, Alain Verheij en Yvonne Zonderop. Mensen die

'kerkloos' waren maar kerkelijk werden, of die de christelijke cultuur van groot belang achten.

We gaan eerst luisteren naar het verhaal van de schrijver over zijn boek, en dan met name over het tweede gedeelte, de zoektocht naar de hoop.

Na de inleiding volgt een discussie met medewerking van ds. Pieter Terpstra en Annelies Siezenga.

Inleider: Ds. Aarnoud van der Deijl
 Datum: donderdag 27 maart, 20.00 uur
 Plaats: Pauwehof
 Contactpersoon: Hittjo Kruyswijk

Nicolaas Beets, literator en predikant in Heemstede

In het kader van het 400-jarig jubileum van de Oude Kerk mogen we niet voorbijgaan aan de voormalig predikant van de Nederlandse Hervormde Gemeente Heemstede, Nicolaas Beets.

Nicolaas Beets was werkzaam in Heemstede van 1840 tot 1854. Toen hij beroepen werd in Heemstede ging hij wonen in de markante witte pastorie aan de Achterweg nr. 11.

Als begaafd schrijver werd hij al in zijn studententijd bekend met het beroemdste boek uit de 19e eeuw: *Camera Obscura*, dat hij publiceerde onder de naam Hildeband. Velen hebben op de middelbare school o.a. het verhaal over de 'Familie Kegge' gelezen.

In zijn tijd als predikant publiceerde hij vele gedichten, die later weliswaar werden afgedaan als 'domineespoëzie', maar waarvan toch een aantal repertoire hebben gehouden.

Als dominee functioneerde hij in een onstuimige tijd, maar hoe precies, dat weten we niet. Hij was een graag gehoorde predikant op wie de mensen in de regio afkwamen. Bijzonder is dat ter gelegenheid van het niet aannemen van een beroep op hem naar Middelburg, onze gemeente een zilveren schaal schonk met inscriptie over hun dankbaarheid dat hij in Heemstede kon blijven.

Als literator is hij geëerd met het Hildebrand-monument in de Haarlemmerhout.

Deze bijzondere theoloog, schrijver en dichter verdient onze aandacht. Flip Hammann zal in zijn lezing ingaan op de persoon van Nicolaas Beets, zijn tijd en zijn literaire werk. Flip Hammann was docent Nederlands aan het Mendelcollege in Haarlem. Hij verzorgt lezingen en literaire wandelingen en is redacteur van het tijdschrift *Vestdijkkroniek*.

Inleider:	Flip Hammann
Datum:	donderdag 10 april, 20.00 uur
Plaats:	Pauwehof
Contactpersoon:	Annet Mourik

Bezoek aan de remonstrantse kerk in Haarlem

In de serie 'kennismaken met andere kerkgenootschappen', gaan we dit seizoen op bezoek bij de remonstrantse kerk. Op de hoek van de Wilhelminastraat en de Prins Hendrikstraat in Haarlem staat een gebouw - in oud-Hollandse renaissancestijl - dat niet direct aan een kerkgebouw doet denken. De grondvorm is een kruis, met lange as van noord naar zuid; op de noord-westelijke hoek bevindt zich de trap- of klokkentoren. Aan de transeptgevels staan vier torentjes, tezamen met de traptoren verbeelden ze de zinnebeelden van Jezus en de vier evangelisten. De kerk is gebouwd in 1886-1887, ingewijd in mei 1887 en nu het centrum van de Remonstrantse gemeente, samen met de Vereniging van Vrijzinnige Hervormden. Het interieur is gerenoveerd maar ademt toch de klassieke sfeer.

De gebrandschilderde ramen zijn gemaakt in 1938-1939 en 1947 door de Haarlemse glazenier Roelf Gerbrands. Er is nog veel meer te bewonderen in de kerkruimte. In de zeventiende eeuw is de Remonstrantse Kerk (toen Broederschap) ontstaan door afsplitsing van de gereformeerde staatskerk, die sterk beïnvloed was door Calvijn. Het vraagstuk over de 'predestinatie' bleek een grote rol te spelen. Ongetwijfeld horen we daar meer over. De tegenwoordige Remonstrantse gemeente is niet zo groot maar probeert wel met een open cultureel en filosofisch programma een rol te spelen in Haarlem e.o.

Ds. Sabine du Croo de Jongh zal ons ontvangen en vertellen over de geschiedenis van het remonstrantse kerkelijk leven en over remonstrants zijn in de huidige tijd. We verzamelen bij de zij-ingang van de kerk aan de Oranjekade nr. 1.

Graag opgeven bij Annet Mourik via amourikloos@gmail.com, of tel. 06 12 36 32 31.

Gastvrouw: Ds. Sabine du Croo de Jongh
Datum: donderdag 15 mei, 14.00 uur
Verzamelen: Oranjekade 1, Haarlem
Contactpersoon: Annet Mourik

Voor de bijeenkomsten vragen we een vrijwillige bijdrage in de kosten.

Aanmelden is niet noodzakelijk, maar wel prettig. Dat kan bij Annet Mourik.

Indien u maandelijks een digitale uitnodiging wilt ontvangen, kunt u zich per e-mail hiervoor opgeven bij voorzitter Meine Pieter van Dijk.

Leden van de Commissie Bezinning en Verdieping

Meine Pieter van Dijk	voorzitter	023 524 84 07	meinepietervandijk@gmail.com
Annet Mourik	secretaris	06 12 36 32 31	amourikloos@gmail.com
Hans Debets		06 30 82 96 30	
Hittjo Kruyswijk		06 40 19 49 15	

Locaties

Oude Kerk/Pauwehof Wilhelminaplein, Heemstede, ingang Achterweg 19
Kosters: Herman Geluk, 06 12 88 93 11 en
Martijn Renes, 06 23 49 00 41

Trefpunt Akonietenplein 1, Bennebroek, 023 584 84 80
Koster: Corline Dirksen-Kleinhout, 06 50 99 61 74

Programma 2024/2025

Do 26 september	Eenzaamheid	20.00 uur
Di 22 oktober	Film: <i>The Old Oak</i>	14.00 uur
Di 26 november	Van gereformeerd naar moslim	20.00 uur
Do 12 december	Olivier Messiaen en zijn kwartet	20.00 uur
Di 21 januari	Het Chinese boeddhisme ontraadseld	20.00 uur
Di 18 februari	Nieuw licht op duurzaamheid	20.00 uur
Zo 23 februari	Verhalenverteller Kees Posthumus	10.00 uur
Do 27 maart	Nadenken over de toekomst van de kerk	20.00 uur
Do 10 april	Nicolaas Beets in Heemstede	20.00 uur
Do 15 mei	Bezoek aan de Remonstrantse Kerk Haarlem	14.00 uur

